

LỊCH SỬ LỚP 8

Bài 26: PHONG TRÀO KHÁNG CHIẾN CHỐNG PHÁP TRONG NHỮNG NĂM CUỐI THẾ KỈ XIX.

I. CUỘC PHẢN CÔNG CỦA PHÁI CHỦ CHIẾN TẠI KINH THÀNH HUẾ. VUA HÀM NGHI RA “CHIẾU CẦN VƯƠNG”

1. Cuộc phản công quân Pháp của phái chủ chiến ở Huế tháng 7-1885.

a. Bối cảnh

- Sau hai Hiệp ước 1883 và 1884, phe chủ chiến trong triều đình nuôi hi vọng giành lại chủ quyền từ tay Pháp.
- Pháp lo sợ, tìm cách bắt cóc những người cầm đầu.

b. Diễn biến:

- Đêm mùng 4 rạng sáng 5 - 7 - 1885, Tôn Thất Thuyết hạ lệnh tấn công quân Pháp ở đồn Mang Cá và tòa Khâm sứ.
- Nhờ có ưu thế về vũ khí, quân giặc phản công, chiếm kinh thành Huế.

2. Phong trào Cần Vương bùng nổ và lan rộng.

- Tôn Thất Thuyết đưa vua Hàm Nghi chạy ra Tân Sở (Quảng Trị).
- Ngày 13 - 7 - 1885, ông nhân danh nhà vua xuống “Chiếu Cần vương”, kêu gọi văn thân, sĩ phu và nhân dân đứng lên giúp vua cứu nước.
- Phong trào yêu nước chống Pháp dưới ngọn cờ Cần vương diễn ra sôi nổi từ năm 1885 đến cuối thế kỉ XIX.
- Diễn biến, chia làm hai giai đoạn:
 - + Giai đoạn 1 (1885-1888), phong trào bùng nổ trên khắp cả nước, nhất là từ Phan Thiết trở ra.
 - + Giai đoạn 2 (1888-1896), phong trào quy tụ thành những cuộc khởi nghĩa lớn, tập trung ở các tỉnh Bắc Trung Kỳ và Bắc Kỳ.

II. NHỮNG CUỘC KHỞI NGHĨA LỚN TRONG PHONG TRÀO CẦN VƯƠNG

1. Khởi nghĩa Ba Đình 1886-1887 (giảm tải)

2. Khởi nghĩa Bãi Sậy 1883-1892 (giảm tải)

3. Khởi nghĩa Hương Khê (1885-1895)

- Địa bàn: huyện Hương Khê và Hương Sơn thuộc tỉnh Hà Tĩnh.
- Lãnh đạo: Phan Đình Phùng, Cao Thắng.
- Diễn biến:
 - + Từ 1885 đến 1889, nghĩa quân xây dựng lực lượng, luyện tập quân đội, rèn đúc vũ khí.

+ Từ 1889 đến 1895, khởi nghĩa bước vào giai đoạn quyết liệt, đẩy lùi nhiều cuộc can quét của địch. Sau khi Phan Đình Phùng hi sinh, cuộc khởi nghĩa dần dần tan rã.

- Mặc dù thất bại nhưng khởi nghĩa Hương Khê là cuộc khởi nghĩa tiêu biểu, có quy mô lớn nhất, trình độ tổ chức cao chiến đấu bền bỉ.

***Câu hỏi củng cố bài học:**

Câu 1: Nêu nguyên nhân, diễn biến cuộc phản công của phái chủ chiến tại kinh thành Huế? (sgk, trang 125).

Câu 2: Phong trào cần Vương bùng nổ vào cuối thế kỉ XIX xuất phát từ nguyên nhân nào? Hãy trình bày nội dung chính của từng giai đoạn trong phong trào cần Vương bằng cách hoàn thiện bảng sau: (sgk, trang 126).

Nội dung	Giai đoạn 1(1885- 1888)	Giai đoạn 2(1888- 1896)
Lãnh đạo	Tôn Thất Thuyết, Vua Hàm Nghi	Văn thân, sĩ phu.
Địa bàn		
Hình thức		
Kết quả		

Câu 3: Tại sao nói: Khởi nghĩa Hương Khê là khởi nghĩa tiêu biểu nhất trong phong trào cần Vương? (Quy mô, tổ chức, thời gian, phương pháp tác chiến).

Bài 27: KHỞI NGHĨA YÊN THẾ VÀ PHONG TRÀO CHỐNG PHÁP CỦA ĐỒNG BÀO MIỀN NÚI CUỐI THẾ KỈ XIX

I. KHỞI NGHĨA YÊN THẾ (1884-1913)

1. <u>Nguyên nhân</u>	- Kinh tế nông nghiệp sa sút, đời sống nông dân đồng bằng Bắc Kỳ vô cùng khó khăn, họ nổi dậy đấu tranh bảo vệ cuộc sống của mình. - Khi Pháp thi hành chính sách bình định, cuộc sống bị xâm phạm, nhân dân Yên Thế đã đứng lên đấu tranh.
2. <u>Diễn biến</u>	- Giai đoạn 1884-1892, nhiều toán nghĩa quân hoạt động riêng rẽ dưới sự chỉ huy của Đề Năm. - Giai đoạn 1893-1908, nghĩa quân vừa xây dựng, vừa chiến đấu dưới sự chỉ huy của Đề Thám. - Giai đoạn: 1909-1913, Pháp tập trung lực lượng tấn công Yên Thế, lực lượng nghĩa quân hao mòn. Ngày 10-2-1913, Đề Thám bị sát hại. Phong trào tan rã.
3. <u>Nguyên nhân thất bại, ý nghĩa</u>	- Nguyên nhân thất bại: do Pháp lúc này còn mạnh, cấu kết với phong kiến lực lượng nghĩa quân còn mỏng và yếu. Cách thức tổ chức và lãnh đạo còn nhiều hạn chế. - Ý nghĩa: Thể hiện tinh thần yêu nước chống Pháp của giai cấp nông dân. Góp phần làm chậm quá trình bình định của Pháp.

II. PHONG TRÀO CHỐNG PHÁP CỦA ĐỒNG BÀO MIỀN NÚI (giảm tải)

***Câu hỏi củng cố bài học:**

Câu 1: Em hãy hoàn thành bảng so sánh khởi nghĩa nông dân Yên Thế và phong trào Cần Vương theo mẫu sau:

Tiêu chí so sánh	Phong trào Cần Vương	Khởi nghĩa nông dân Yên Thế
Thời gian		
Mục đích đấu tranh		
Thành phần lãnh đạo		
Lực lượng tham gia		
Địa bàn hoạt động		

Câu 2: Từ những kiến thức đã học, em hãy rút ra nguyên nhân thất bại và ý nghĩa lịch sử

của phong trào chống Pháp cuối thế kỉ XIX?